

LA FÉDÉRATION BALKANIQUE

BIMENSUEL

ORGANE DES PEUPLES OPPRIMÉS ET MINORITES NATIONALES DES BALKANS

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА
BALKANSKA FEDERACIJA
ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА
FEDERACIONI BALKANIK
FEDERATIA BALCANICA

بالقار قندور اسيوني

BALKANSKA FEDERACIJA

POLUMJESEČNIK

GLASILO POTLACENIH NARODA I NARODNIH MANJINA BALKANA

Pod diktaturom Beograda

Kumanovski proces važni datum u pokretu za oslobođenje
Makedonije

Osuda, koju je izrekao Državni Sud u Beogradu 1. februara i kojim je osudio kumanovske Makedonce na robiju od 2 do 7 godina, znači važni datum u istoriji pokreta za oslobođenje Makedonije.

Ovi su ljudi i njihovi prijatelji u drugim makedonskim gradovima proganjani i osuđivani kao sumnjivi da simpatišu sa UMRO *Ujedinjenom*, nacionalno-revolucionarnom grupom, koja stoji naprotiv fašističke UMRO Ivana Mihajlova, UMRO krvavih komitadžija, prodanih bugarskoj beloj diktaturi i Musoliniju. Karakteristično je, da se ovako teško kažnjava kumanovske građane u istom momentu, kada se pod pritiskom velikih sila sklapaju sporazumi između Beograda i Sofije o uređenju bugarsko-jugoslovenskih pograničnih problema, dvojnih poseda, itd.

Tako u momentu, kada fašistička UMRO sudeluje u ovom sporazumu, kao što sudeluje u svim aktima bugarske vlade, prave srpske vlasti hajku na prave nacionalne revolucionere, na poštene seljake, čuvare herojskih tradicija Delčeva i Sandanskog, čije stope hoće da sledi UMRO *Ujedinjena*.

Ovo je jedna važna konstantacija.

Ona podvlači još jednom nacionalnu izdaju UMRO Ivana Mihajlova, koji i nije nego prosto oruđe bugarske politike.

Ona s druge strane podvlači snagu revolucionarnih ideja UMRO *Ujedinjene* među makedonskim masama.

Mi smo neprestano tvrdili da atentati komitadžija ne odražavaju nikako osećaje makedonskog naroda i da fašistička UMRO nema nikakvih simpatija među Makedoncima u srpskoj ili grčkoj zoni, koje ona terorise svojim oružanim pohodima, a koje opet slede užasne represalije beogradskih i atenskih vlada.

Mi smo uvek govorili, da je isto tako u Makedoniji pod bugarskim jarmom i u makedonskoj emigraciji u Bugarskoj, to jest da najveći deo Makedonaca proklinje vodje UMRO. Masovna proganjanja pristaša UMRO *Ujedinjene* u srpskoj zoni samo su druga slika ubijanja makedonskih revolucionera u bugarskoj zoni u Petriču i Nevrokopu. Ova samo još bolje utvrđuju savez triju fašističkih vlada — Sofije, Beograda i Atine protiv makedonskog naroda.

Ove tri vlade nemaju drugih neprijatelja nego svoj proletarijat i njegove naravne saveznike: nacionalno-revolucionarne organizacije.

Ove će se vlade sve više sporazumevati pod kontrolom internacionalnog finansijskog kapitala, da unište radničke pokrete i pokrete potlačenih naroda.

One će u svetu naći oslonu kod demokrata i socijaldemokrata.

Ne vidimo li u Francuskoj, da Liga za prava čoveka štiti sofijsku vladu, koja je ubila 25.000 Bugara i fašističku UMRO, koja je toj vladi isporučila ubice? Ja izazivljem ovde gosp. Guernut, nar. poslanika, generalnog sekretara Lige da interveniše u ime svoje organizacije za proganjane i osuđjene pristaše UMRO *Ujedinjene*, jer je on postao agent druge UMRO, one ubice Stambolijskog, Dima Hadži Dimova, Petra Čauljeva i Todora Panice.

Ovo su konkluzije koje daju punu njegovu vrednost kumanovskom procesu.

Ovaj proces nam takodjer pokazuje, da će onoga dana, kada imperijalističke sile izdadu nalog svojim balkanskim vazalima da mobilišu protiv SSSR, ovi vazali morati da računaju sa potlačenim narodima, u prvom redu sa Makedoncima.

Daniel Renault

Pred procesom protiv Dra Mačeka i 24 hrvatskih nacionalista

Primili smo iz Zagreba zaplenjeni članak, koji je trebao izaći u centralnome organu zabranjene Hrvatske Seljačke Stranke u zagrebačkomu «Domu» u broju od 2. aprila 1930. Članak glasi:

«Dr. Sekula Drljević interniran u Soko-Banji»

Dr. Sekula Drljević došao je u Zagreb dne 27. III. 1930 popodnevim brzim vlakom, glasom pozivnice Kr. Sudbenog Stola u Zagrebu radi štamparske krivice kod istražnoga sudca Dr. Puškaša, soba br. 1. Kada je došao u Zagreb, posjetio je obitelj Dra Pernara, kod kojega je prespavao noć od 27. na 28. III. 1930. Dne 28. III. bila je premetačina u

stanu i pisarni Dr. Sekule Drljevića u Zemunu, koja je provedena po nalogu policijske uprave grada Beograda. Premetačina je trajala nekoliko sati, a redarstvo je tražilo Dr. Drljevića, pitajući za njega. Kada je redarstvo doznalo tek od gospođe Dr. Drljevića (zemunska policija nije znala da je Dr. Drljević otišao u Zagreb), da je on u Zagrebu, javila je smesta u Beograd. Izdan je odmah nalog policiji u Zagrebu da se Dr. Drljević odmah uhapsi i pod strogom pratnjom sprovede i preda u Upravu Grada u Beogradu. Dr. Drljevića uhapsila je zagrebačka policija dne 28. III. 1930 u 5 sati poslije podne u kavani «Zagreb» te je odmah pod-

vrgnut preslušavanju na policiji po šefu političkoga odsjeka gosp. Cvjetku Horvatu. Dr. Drljević pokazao je sudbeni poziv Kr. Sudbenog Stola u Zagrebu, no to nije koristilo ništa da je podvrgnut preslušavanju i ispitivanju, gdje je odsjeo, s kim je bio, što je razgovarao itd. Naročito mu se je u grijeh upisivalo, što nije odmah nakon preslušanja otišao iz Zagreba! Dr. Drljević se je tomu smijao i pitao činovnika gosp. Cvjetka Horvata, zar čovjek više nesmije dolaziti ni na sud, ako ga isti pozove! Nalog je izvršen te je Dr. Drljević brzim vlakom na večer u 8 sati i 55 minuta pod jakom policijskom pratnjom otpremljen u Beograd. Dne 29. III. 1930 odležao je on u Upravi Grada Beograda te je isti dan na večer otpremljen u Soko-Banju kraj Niša, gdje je i interniran. Dr. Sekula Drljević je branitelj Dru Vladimiru Mačeku i drugovima koji se nalaze u zatvoru kod Državnog Suda u Beogradu. On je izvrstan branitelj i govornik. Ovih se dana svršava optužnica protiv Dru Vladimira Mačeku i drugovima pa bi navodno imala skoro početi sama rasprava. Dr. Sekula Drljević prikupljao je materijal i spremao sistematsku obranu, jerbo je bio na vrelu, te je on u svom tom radu pronašao teški materijal protiv optužbe, jer je jednim podneskom, dva dana prije svog odlaska u Zagreb, koji je primljen kod Državnoga Suda, javio i citirao u tome podnesku, da jedan od optuženih, koji jedini tereti Dra Vladimira Mačeka, uživa neke pogodnosti u zatvoru i prima iz Ministarstva Pravde 100 Din. (slovima sto dimara) dnevno za svoje uzdržavanje. Dr. Drljević imao je srediti i pripremiti materijal za odbranu Dra Mačeka, pak mu je internacijom sada onemogućeno nastupiti kao branitelj na raspravi protiv Dra Mačeka i drugova.

Ova vest radićevskog «Doma» daje potpunu sliku sudske komedije, ali krvave komedije, koju beogradski diktatori spremaju na 24. aprila u procesu Mačeka i hrvatskih nacionalista Bernardića, Jelašića i drugova. Sudska komedija, koju je beogradski diktatorski sud, zvani Državni Sud, odigrao sa hrvatskim advokatom Dr. Zanićem, osudivši ga na šest meseci zatvora, što je na advokatskoj skupštini u Zagrebu predlagao, uz pozdrav kralju, i apel na ovoga da povrati građanske slobode, — jeste mala šala prema ovom sudskom zločinu, koji se sada sprema.

Istraga vršena nad u decembru pohapšenim hrvatskim nacionalistima — tobož zbog pripremanja atentata — i «saučesnicima», vodjama hrvatske seljačke stranke: Mačekom, Jelašićem i Begićem, ta istraga praćena je sa svima zverstvima policije pod rukovodstvom zločinačkog tipa Bedekovića, šefa zagrebačke policije i generala Belimarkovića, komandanta mesta u Zagrebu. Da, čak ni po zakonu o zaštiti države, general Belimarković nije imao ništa zajedničkog s istragom. Ali je on ne samo prisustvovao istrazi, već u kancelariji pred istražnim činovnikom tukao protivorene hrvatske nacionaliste. On je udario Begića, bivšeg pukovnika i poslanika Radićeve stranke, i kada mu je odvratio šamar, naredio je žandarmima, te su ovi bajonetima nasrnuli na Begića i proburazili mu grudi.

Bernadić, Hranilović i ostali podvrgnuti su svima mukama, kojima se podvrgavaju uhapšeni komunisti i nacionalni revolucionari. Hranilovića su policajci teško ranili «pri pokušaju begstva».

I danas na procesu dva najglavnija optuženika — kako ih je diktatorska štampa obeležila: Begić i Hranilović ne pojavljuju se na listi optuženih. Oni leže negde teško bolesni, a možda ih i nema u životu, kao i ostalih 32 Makedonaca, 30 komunista, 6 Hrvata, 3 Albanca, 2 Bosanaca i mnogih drugih, koje je diktatorska policija za nepunu godinu dana zverski poubijala.

Proces Dr. Mačeka i drugova jeste pokušaj diktature, da svirepim osudama nad vodjom hrvatske seljačke stranke i istaknutim hrvatskim nacionalistima zaplaši hrvatske mase i onemogući borbu protiv velikosrpskog diktatorskog, militarističkog režima. Milom, sredstvima korupcije, metodima reznovrsnog policijskog pritiska, — diktatura nije uspela da pridobije ni jednog čestitog Hrvata, koji ima ugleda u hrvatskom narodu. Četiri ministra Hrvata, agenti jednog dela krupne industrije, bankarstva i veleposednika, — ne mogu nikoga obmanuti, da diktatorska vlada predstavlja i hrvatski narod. Kupljeni propali političari: Superina, Ivan Radić, Kovačević i njima podobni, odbačeni od hrvatskih masa, služe upravo masama kao još bolji putokaz u nepomirljivoj borbi protiv ugnjetača hrvatskog naroda.

Diktatura je pokušala ne jedamput, da od veleizdajnika i «atentatora» Dr. Mačeka napravi ministra i da ga iz zatvora postavi pravo na ministarsku fotelju, — samo da prizna diktaturu. I kada nije uspela, ona će suditi i njemu i ostalim hrvatskim nacionalistima. Suditi i osuditi. Ali zaludu: hrvatski narod neće moći osuditi. Ma kakva osuda pala protiv 24 optuženih hrvatskih nacionalista, hrvatski narod neće i ne može biti zastrašen u svojoj opravdanoj borbi za punu slobodu i nezavisnost Hrvatske. Hrvatske radne mase: trudbeno seljaštvo, radništvo i varoška sirotinja, poštena i napredna siromašna inteligencija stoje pred teškom i mračnom budućnošću — i one i buduće generacije — ako se dadu ma čim zaustaviti u svojoj oslobodilačkoj borbi.

Upravo svi ti progono, osude, i ubijstva, koja se vrše nad hrvatskim nacionalnim borbicima, opominju hrvatske narodne mase da borbu pojačaju, organizuju i da odlučni napad na diktaturu ubrzaju.

Još jednu veliku pouku daje ovaj proces hrvatskim narodnim masama. Naime, da ono uverenje koje je njima postalo opšte, a to je; da se bez revolucionarne borbe najširih nacionalno i socijalno potčinjenih masa u Jugoslaviji ne može oboriti diktatorski velikosrpski režim, — da to uverenje nadje svoga izraza u revolucionarnoj organizaciji širokih radnih masa, u primeni revolucionarne taktike. Odbaciti molbe i memorandumne na velike i male strane imperijaliste, odbaciti iluzije u uvidjavnost beogradskih nasilnika da napuste vlast kada tobože uvide da je ceo narod protiv njih. Šala se samo silom može pobediti.

N. Matijević

Klerikalni pokret u službi režima

Možda je najveća zasluga Stjepana Radića baš ta, što je konačno slomio politički upliv katoličkog svećenstva na seljačke mase hrvatskog naroda. Ali je sigurno, da je to i jedini veliki uspjeh, koga je još doživio i svojim očima gledao. Kralj Aleksandar pobrinuo se je za to, da vodja seljačkih masa u Hrvatskoj ne doživi riješenje hrvatskog nacionalnog pitanja i ne vidi ostvaren san svoje prve mladosti — *Slobodnu i Nezavisnu Hrvatsku Republiku*. Riješenju socijalnog pitanja hrvatskih seljačkih masa, a poglavito riješenju agrarnog pitanja nije Stjepan Radić obraćao onu pažnju, koju je to pitanje zasluživalo i zadržavao se samo na nagovještavanju ideje: *zemlja seljaku* — dodajući često: a fabrika radniku.

Ali što mu je, bez dvojbe, pošlo za rukom jest to, da slomi onaj neizmjerni upliv, koji ima katolički kler u katoličkim zemljama na najšire narodne mase, a na hrvatske napose.

Taj upliv bio je nepobitan i presudan za političko držanje hrvatskih seljačkih masa. Taj je upliv i razumljiv, ako se uoči historički razvoj Hrvata. Ne valja zaboraviti, da je sve do 1848 vladao u Hrvatskoj najčistiji tip feudalnog sistema. Sva je vlast bila u rukama plemstva i svećenstva. Latinski jezik bio je službeni jezik u svim granama javnog života, u školi, u sudu, u upravi i u saboru. Seljaci su bili ona crna masa, koja je bila vezana na zemlju — ali ne svoju, nego zemlju velikaša i crkvenih dostojanstvenika. Seljaci su vršili «tlaku» (robotu) i davali crkvi desetinu svojih prihoda.

U to je doba samo niže svećenstvo stajalo bliže narodu,

a više — biskupi, kaptoli — držali zajedno sa plemstvom i stajalo u vječnoj borbi sa seljaštvom.

Taj se je upliv nižeg katoličkog svećenstva pojačao u vrijeme nacionalnog pokreta, kada je sitna hrvatska buržoazija ustala protiv presizanja njemačke i mađarske buržoazije u bivšoj austro-ugarskoj monarhiji. Taj se upliv opaža i u duševnoj kulturi Hrvata, kod kojih je za čitavo vrijeme takozvane ustavne ere dualizma i nagode sa Mađarima politički život koncentriran u rukama advokata, a kulturno-prosvjetni život u rukama popova.

Protiv te hegemonije advokata i popova nad seljačkim masama hrvatskog naroda, ustali su prvi braća Radići, Ante i Stjepan, i počeli sa organizovanjem i prosvijećivanjem hrvatskih seljačkih masa, da iz njih učine subjekt politike i da iste prestanu biti objekt politike, slijepo oruđe u rukama pokvarene i gromzljive gospode.

Sva ogromna radna energija braće Radića, sav njihov idealizam i sva njihova požrtvovnost, ostala bi po svoj prilici bez uspjeha, da nije nadošao svjetski rat i otvorio oči i najvećem slijepcu. Za vrijeme velikog imperijalističkog klanja stupilo je katoličko svećenstvo — niže i više — otvoreno u službu habzburških tirana i stalo na stranu austro-ugarske soldateske, isto kao i ostalo hrišćansko svećenstvo u drugom, protivničkom, taboru na stranu svoje soldateske i svojih imperijalista.

Dok je više hrv. svećenstvo blagosivljalo haubice, mörserere i mašinske puške, i prigodom polaska pojedinih četa na

klaonicu pozivalo hrvatske radne mase — seljake i radnike — da u ime Boga ubijaju svoju kršćansku braću na protivnoj strani, da ginu za čast i slavu Nj. Apoštolskog C. i Kr. Veličanstva — dotle je niži kler po selima vršio ulogu konfidenata i doušnika.

Dok su hrvatski seljaci krvarili po raznim frontama, u službi imperijalista i militarista, dotle je svećenstvo pljačkalo po selima njihove obitelji, iznemogle žene i gladnu djecu i ubiralo «lukno», «redovinu» i ostale crkvene tražbine. Prehrana po selima bila je povjerenja popovima, a tu su prigodu izrabili popovi, da se na najordinarniji način bogate — na račun najveće sirotinje.

Ova užasna ratna škola otvorila je oči hrvatskim seljacima, da lako shvate, kako su popovi uvijek u službi jačega, u službi sile i kapitala, a protiv slabih i potištenih. Ova ih je škola gorko naučila, da najedamput pojme, kako su šuplje i prazne fraze o «rodoljublju», o «ljubavi bližnjega» u ustima popova «ugodnika božjih».

Poduke rata i vijesti o oslobodjenju seljaka i radnika u Rusiji omogućili su veliki uspjeh Stjepana Radića, koji je ta pitanja, a naročito pitanje oslobodjenja seljaka u Rusiji široko popularisao.

Već na izborima za konstituantu (1920) bilo je jasno, da je upliv svećenstva strašno opao. A skupštinski izbori (1923) pokazaše, da je taj upliv konačno pokopan. I tako je ostalo, sve do Radićeva umorstva. Sve makinacije višeg i nižeg svećenstva, sve moguće servilne izjave hrvatske klerikalne stranke (HPS) u korist veliko-srpskog režima, svi pokloni kralju i belorukašima, sva pomoć cjelokupnog žandarskog i policijskog aparata nije mogla oboriti ovu važnu činjenicu. Svećenstvo je svojom oportunističkom i sporazumaškom politikom prema veliko-srpskom režimu sve više otudjivalo hrvatske mase od sebe.

Smrt Stjepana Radića otvorila je ponovo apetit klerikalaca na hrvatske mase. Nesposobnost njegovih zvaničnih nasljednika da odmah po smrti Radića povedu mase u borbu protiv veliko-srpske tiranije, omogućila je, da klerikalna neman opet pridigne glavu i da zaprijeti da uništi rad generacija i poduke rata i revolucije, pa da zaustavi oslobodilački pokret hrvatskih seljaka i opet iz njih učini onu ernu masu, koja će biti samo objekt gospodске politike i sredstvo u rukama malovaroških patriotskih parasita.

Kamo vodi ovaj katolički front, pokazat će nam najbolje ova činjenica, koja je inače ostala prilično nezapažena. Katolički visoki kler ima čvrsto uvjerenje da će sada moći da igra ulogu vodja hrvatskog naroda, da prikupi oko sebe hrvatske široke narodne mase i da sa ovima započne pregovore sa dik-

taturom za «riješenje» hrvatskog pitanja. Katolički kler obećat će diktaturi da će suzbiti revolucionarni duh hrvatskih seljaka u zemlji, a ova treba da dađe široke privilegije katoličkoj crkvi. Desno krilo katoličkog klera sporazumjelo se već o zajedničkom radu sa diktaturom. Za taj sporazum izradio je bazu djakovački biskup i veleposjednik Akšamović. Kleru zadaje brigu hrvatski emigrantski pokret, za koji se s pravom boji da neće poći sa sporazumaškim putem — sa diktaturom. Zato je uhođarska uloga nad «duševnim spasom» hrvatskih seljaka u inostranstvu predata ratobornoj dalmatinskoj franjevačkoj provinciji «Sv. Otkupitelja». Sinovi asiškog siromaha primiše tu častnu ulogu doušnika. Provincijal dalmatinskih franjevaca Dr. fra Petar Grabić i njegov časní brat fra Metod Rudan dođoše nato najprije u Belgiju. Ali pošto u Belgiji ne harači jugoslavenska policija i žandarmerija, povratili se časní oci kući — «ne obavivši posla». Pošto im lažnim obećanjima i slatkim riječima nije pošlo za rukom da u Belgiji predobiju hrvatske radnike-emigrante, požuriše se, da kod kuće traže hitnu pomoć države i policije. Časní oci posjetiše, odmah nakon povratka, primorskog bana u Splitu, da mu prikažu teško i opasno stanje, u kome se nalaze jugoslavenski radnici u Belgiji i Francuskoj, gdje su izloženi razornom djelovanju revolucionarnih elementa. Da se tome stane na put, predložise časní oci franjevci, prvi stupovi u katoličkom frontu, da crkva i država rade zajednički, da konzulati i popovi djeluju rame uz rame, da se pasoši daju samo pouzdavnim ljudima, itd., itd.

Dalmatinski franjevci spremni su — nadovezao je prečasni otac provincijal — da prime na se ovu tešku misiju, ako im država osigura nekoliko miliona za uzdržavanje ovih «duhovnih misija»...

Primorski ban Dr. Tartaglia, inače notorni framason, obećao je odmah franjevcima u tu svrhu potpunu pomoć države, osobito kada je čuo, da je uza sva nastojanja konzulata i fratara na fratarski zbor u Sorvaingu došlo jedva 500 osoba, dok je skupštinu revolucionarnog radništva u istom gradu posjetilo preko 2500 ljudi.

Ovaj posjet pouzdanika hrvatskog katoličkog episkopata predstavniku krvavog režima, kralja diktatora i framasonske «Bele Ruke» najbolja je opomena hrvatskom seljačkom narodu, da dobro pogleda, kamo ga vodi taj novi katolički front.

Taj front vodi hrvatski narod u trajno ropstvo, jer mu je očití cilj, da pod izlikom obrane «katoličke crkve» i vjere u Boga-Covjeka zaustavi revolucionarni duh hrvatskih radnika i seljaka i sporazumaškom politikom sa veliko-srpskom, hegemonišćkom diktaturom onemogućí hrvatski oslobodilački pokret.

J. Matković

Diktatura lovi emigrante

Naručene poklonstvene deputacije nijesu mogle postići cilja, niti baciti prah u oči inozemstvu i uvjeriti javno mišljenje, kako se potlačeni narodi u Jugoslaviji rastapaju od milja, što imaju sreću da žive pod okrutnom čizmom militarističko-fašističkih diktatora. U svojoj težnji da usprkos svemu tome produže svoj krvavi i svirepi opstanak, predužeše diktatori grozničavo da organizuju lov na — emigrante, za koje «otadžbina» nije imala hljeba već ih odagnala trbuhom za kruhom na sve strane svijeta. U tu svrhu izaslaše svoje agente, da kupuju, mame i prijetu — kako gdje i kako komu —, ne bili žrtve diktatora u svojoj — kako režim računa — neupučenosti o svemu, što se u njihovoj zemlji događa, za čas povjerovali sirenskim glasovima krvnika i poslali — bar jednu pozdravnu depešu, ako ne i deputaciju. Diktatura bi tako željela da režimska «Avala» u alarmantnim vijestima objavi začudjenom svijetu neobičnu pojavu, kako tlačeni, bijeni i pogaženi ljube ruke i kundake tlačitelja i dželata.

Diktatura zna, da joj nema opstanka, da je samo sila kundaka, vješanja, strijeljanja i ubijanja u zatvorima može još neko vrijeme da održi na kormilu. Ali ona zna i to, da se tim sredstvima ne može dugo suzbijati otporni val potlačenih masa, pa zato upotrebljava sva moguća sredstva, da prevari i zavara o pravom stanju bar one koji se ne nalaze u zemlji i da od emigrantskih krvavo stečenih dolara, maraka ili franaka napravi finansijski izvor za pokriće najprešnijih potreba diktature.

Tako agenti diktature pričaju sada po hrvatskim selima, da treba sakupljati i slati što veće poklonstvene deputacije kralju u Beograd, jer će u tom slučaju kralj pustiti na slobodu Dr. Mačeka.

Jedan se je takav podli agent diktature zaputio sada čak u Južnu Ameriku, da lovi i mami hrvatske emigrante, da im prijete i da ih kupuje.

Taj je čovjek — po zlu dobro poznati — I. F. Lupis-Vukić. Kada se je 1919 i 1920 razmahao u Sjevernoj Americi snažni republikanske pokret, kada je val revolucionarnog oduševljenja zahvatio gotovo sve iseljenike od Kanade do Kalifornije, kada jedan hrvatski odrod, A. Tresić-Pavičić kao tadašnji diplomatski predstavnik veliko-srpske hegemonije nije mogao da odzgor slomi tu bujicu republikanskog oduševljenja, — pokušala je tadašnja radikalna belorukaška vlada, da potkopa taj pokret odozdol i za to je tražila podesna čovjeka. I taj se je čovjek našao i taj je bio opet niko drugi nego — I. F. Lupis-Vukić.

Lupis-Vukić je pet godina vodio protivhrvatsku politiku u Sjevernoj Americi, i kao agent radikalnog veliko-srpsva i belorukaške monarhije kroz svoj «Hrvatski Glasnik» lomio koplja protiv hrvatskog republikanskog revolucionarnog pokreta. On je pljuvao na sve, što je hrvatsko i republikansko; gadio i blatio sve, što je poštena bilo, a uz to i neumorno denuncirao. On je, da zavara neupućene iseljenike na oko, tobož oštro kritikovao rad jugoslavenskog poslanstva u Americi i pašaluk radikalne stranke, ali je u stvari radio za njih i po njihovim uputstvima.

Kada je radikalna stranka opazila, da su sva njena nastojanja uzaludna i da I. F. Lupis-Vukić nije svojim izdajničkom rabotom ništa postigao, ona ga je opozvala i jednostavno potpuno zabranila svako širenje sjevero-američke emigrantske štampe, u nadi, da joj sjevero-američki hrvatski republikanski i revolucionarni pokret ne može škoditi, kada su parlamentarni predstavnici tog pokreta u zemlji priznali vidovdanski ustav, dinastiju Karadjordjevića i odrekli se svog republikanstva, pa hrvatskom seljaštvu obećavali, da će za tu žrtvu biti nagradjeno sa famoznim «Home-Rul», potpunom autonomijom Hrvatske — po milosti i prema nahodjenju kralja i Bele Ruke.

Kada je ubistvom Stj. Radića režim jasno pokazao, šta hoće, pa kada je proglašenje diktature potvrdilo opće uvjerenje, da ne može biti pomirenja između hrvatskih narodnih masa i razbojničkog nosioca kraljevske krune i vlasti, oživio je opet svom snagom republikanski revolucionarni hrvatski pokret. Kod kuće, u zemlji, pod pepelom, tiho i ilegalno; u inozemstvu, na strani: jasno, očito i snažno.

To je zabrinulo diktature, jer joj u inozemstvu — bar ne svukuda — ne može izdašno pomoći ni policija ni žandarmerija, ni glavnjača, pa niti masovna hapšenja i ubijanja, — tamo može da pomogne samo zavaravanje, prevara i kupnja.

I opet je izbio na površinu I. F. Lupis-Vukić.

Pošao je u Južnu Ameriku i ima namjeru da obadje sve južnoameričke države, u prvom redu Argentinu, Čile, Boliviju. Prije svog polaska na ovaj špijanski put, izjavio je Lupis-Vukić u Beogradu, da putuje *po nalogu i na račun Narodne Odbrane*, centralne fašističke veliko-srpske organizacije, da iseljenicima protumači «istorički značaj» diktatorskih akata od 6. januara i 3. oktobra 1929 i da ih privuče i pomiri sa ovom našom «krasnom, divnom, lijepom i velikom Jugoslavijom».

Njegov put podupiru i dva Hrvata, privrženika diktature, — milioneri i najjači kapitalisti u Čile — F. Petrinović i P. Baburica, iz Santiaga.

Naši prijatelji u Južnoj Americi pobrinuli su se, da naši iseljenici na vrijeme doznaju pravu svrhu dolaska ovog odvratnog agenta diktature.

Kada se zna, da 98% svih iseljenika stoji nepokolebivo uz hrvatski nacionalno-revolucionarni i socijalno-revolucionarni pokret, onda je jasno, u kakvom se položaju nalazi režim, kada se prihvaća i ovako beznadnih sredstava. Lupis-Vukić nije donio radikalima sreću svojim radom u Sjevernoj Americi, a još će manje donijeti sreću ubojici najboljih hrvatskih sinova, radnika i seljaka, sada svojim radom u Južnoj Americi, kada je nestalo iluzija i kada su raščišćene pogriješke nedavne prošlosti. Lupis-Vukić, kada se povрати, moći će svojim gospodarima samo to da kaže, da je emigracija za njih konačno izgubljena, jer da ta stoji kao jedan čovjek u prvim boračkim redovima protiv ubojica, tlačitelja i izrabljivača radnog naroda u Jugoslaviji.

Krešimir Ivačić

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА

ДВУСЕДМИЧЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА ПОТИСНАТИТЕ НАРОДИ И НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА НА БАЛКАНИТЕ

Обществото на народите и националните малцинства

Неодавна беше отпразднувана по един тържествен начин десетгодишнината от основаването на ОН. Много помпозни речи беха произнесени по тоя случай от неговите създатели и дирижйори, за да се прослави неговото дело. Особено представителите на Франция и Англия и техните васали се надпреварваха да изтъкнат неговите заслуги за напредъка на човечеството и мира между народите.

Действителността, обаче, е съвсем друга.

ОН беше създадено веднага след свършването на общата война.

То имаше за цел да поддържа насилието над милиони народи, извършено чрез Версайския и нему сродните робски договори от 1919 година. Трѣбваше да се залъгват народните маси, че с създадения ред в 1919 г. победителите са имали пред очи благо на човечеството и мирното съжителство и развитие на народите, а едновременно, на базата на тия договори, при помоща на тая международна институция, те сметаха да продължават своята империалистическа политика, своята политика на угнетение и експлоатация на народните маси от целия свет.

Обществото на народите се създаде преди десет години за да послужи в рължето на големите империалистически държави и специално на Англия и Франция като инструмент за прокарване на техната политика. С влизането в него на Германия и нейните съюзници през общата война, неговия характер нито на йота не се измени. То служеше и продължава да служи на тия държави, за да могат те да запазят придобивките от «мирните» договори; то служи на същите тия държави, да могат да прикриват и санкционират своята потиснителска политика. Достатъчно е да се хвърли един бегъл поглед върху неговите решения, например, по въпроса за разоръжаването, по конфликтите между Италия и Гърция през 1922 г. и Англия и Турция, за Мосул през 1924 г., както и по редица други въпроси, засегати разни държави, за да се види, че при техното разрешаване ОН е изхождало единствено от интересите на големите империалистически държави и тия на техните васали, угнетители, на свой ред, на свои и чужди народи.

Същото нещо ние ще констатираме, когато разгледаме отношението на ОН към въпроси, засегати националните, културни и религиозни малцинства.

При изработването на договорите от 1919 г., при установяването на новите граници между държавите участващи в войната, държавите победителки не можаха да не държат сметка за новото положение, което се създаваше за десетки и десетки милиони народи, с насилственото им вмъкване в чужди държави: над петдесет националности, съставляващи

около шестата част от населението на средна и юго-източна Европа, чийто брой надвишава 35 милиона души. В някои държави, малцинствата съставляват третията, а в други — повече от половината от населението им. Така, в Ромъния те съставляват 35%, в Полша 40% и в Югославия и Чехославия — по 60% от целото население в тия страни. При така установения ред, много естествено беше, щото националните малцинства да изразят своето недоволство и възмущение от положението, в което те беха поставени да живеят. Това недоволство и възмущение можаха да се изразят в революции и въстания или в други въоръжени или не-въоръжени акции, които биха могли да разстроят плановете на угнетителите. За да се попречи на това, тури се в действие измамата: националните, културни и религиозни малцинства — в много случаи се касаеше за цели народи, които беха поставени в рубриката малцинства — трѣбваше да бъдат залъгвани, заблуждавани, трѣбваше да се хвърли прах в техните очи. За тая цел, победителите предвидеха разни клаузи в «мирните» договори, те изработиха и специални договори за гарантиране на националните, културни и религиозни права на тия малцинства.

В самите «мирни» договори беха предвидени специални клаузи, по силата на които победените държави се задължаваха да покровителствуват инопордците в своите територии. Що се отнасяше до националните и други малцинства в малките държави победители, които с заробването на милиони чужди народи станаха големи държави, като Югославия, Ромъния и Гърция, и новосъздадените държави, като Полша и Чехославия, то тия държави се задължаваха, с специални договори, да дадат национални, културни и религиозни права и свободи на малцинствата в техните територии; някои новосъздадени държави пък, като Естония, Латвия, Литва и Албания, с специални декларации до ОН поеха също такива задължения. А що се касаеше до големите империалистически държави, които сами изработиха и наложиха «мирните» договори, те просто на просто отрекоха съществуването на национални и други малцинства у тех. По отношение на тия малцинства те прилагат една немаскирана денационализаторска политика. Такъв е случаят с Италия, в чиято територия има около един милион словенци, хървати, немци и гърци; Франция, която не признава никакви права на елзасци, бретонци, италианци и други националности; Англия, която угнетява гърците от Кипър, италианците от Малта, ирландците, келтите от самата Англия, без да говорим за положението на стотиците милиони народи, които лъжкат под техно иго в техните колонии и полукolonии.

Какво излезна от тия тържествено поети задължения? Гарантираха ли се на националните и другите малцинства

поне най-елементарните им права? Какво направи ОН, в качеството си на гарант за изпълнението на тия задължения, в качеството си на контролен орган по техното прилагане, за да могат да се ползват тия малцинства поне от ония ограничени права, които самите потисници им беха обещали? В някои страни националните и други малцинства се ползват с известни културни и религиозни права и свободи. Казваме, с известни права и свободи, защото никое национално малцинство в никоя държава, — с изключение на Съветския Съюз, където националната проблема е разрешена най-правилно и където неруските народи, които съставляват повечето от половината от населението на тая страна, се ползват с пълни национални и културни права, където нема господстваща нация и потиснати нации, както що беше през време на паризма —, не се ползува с пълни национални и културни права. Там където съществуват училища на националностите, разни други културни институти, преса, разни национални дружества и пр. — те са в много ограничен размер, отколкото биха били, ако тия националности беха имали пълни и еднакви права с господстващата нация. В правно отношение, малцинствата са граждани от втора категория в държавата. По отношение на техното стопанско положение и интереси — те са експлоатирани повече от съответните слоеве от господстващата нация: от тях се събират данаци, такси и разни берии в много по-голям размер от тия събирани от господстващата нация; те имат по-малка възможност, а не къде и никаква, да заемат държавни, общински и разни обществени служби. Те не могат да си служат и с своя език в своите сношения с властите. В социално отношение — те са повече потиснати, те се ползват с по-малко права, при ограничените права, с които се ползват трудящите се маси изобщо, отколкото работния народ от господстващата нация. И пр. и пр.

Поради това положение на националните и други малцинства в всички страни на Европа, недоволството всред тях растеше всеки ден. Това се изрази в енергични протести, а в някои места и в въоръжени стълкновения.

Голям брой от националните и други малцинства, залгвани от обещанията, които им се направиха, сметайки, че победителите ще изпълнят тържествено поетите задължения досежно гарантирането на техните национални и културни права, се адресираха до ОН, от което искаха, да влезе то в ролята си: да изиска да бъдат приложени клаузите за техното покровителство. Те отправяха меморандуми, петиции, оплаквания до женевската институция, които, в грамадната си част, никак не беха взети в внимание. Тия оплаквания и молби не беха даже и регистрирани. Някои от тях беха предадени на разглеждане на един комитет, за да бъдат, в последствие, хвърлени в архивите, без да бъдат взети в внимание исканията на просителите. В образуваните в тия случаи досиета, покрай материалите, които националните малцинства представяха, се намираще изобилен материал, представен от държавите, против които те беха отправени, с който материал тия държави чисто и просто отричаха изнесеното от малцинствата. Тъжителите и петиционерите никога не можаха да узнаят, какви решения е взело ОН по техните заявления и оплаквания. Тия решения не се публикуваха. Но, ако заинтересованите национални малцинства не знаеха какво става с техните изложения, молби и заявления, то техните потисници, които беха представени в ОН и имаха пълен достъп до канцелариите на последното, знаеха кои са недоволниците от техния режим и в какво се изразяваше това недоволство. Резултатите от това беха, че терора над тия малцинства се засилваше, националното угнетение вземаше по-големи размери.

Но, поради засилените публични протести против режима, на който националните малцинства беха подложени, ОН беше принудено да сложи на разглеждане тоя въпрос.

Така, той беше разглеждан, на няколко пъти, в няколко сесии на неговия Съвет. Изказаните там мнения по сегашното положение и бъдещето на националните и други малцинства от квалифицираните представители на ОН показаха, каква смисъл са давали победителите на клаузите за покровителството на националните малцинства, как те са гледали и как те сега гледат на националната проблема.

При всичките опитвания на някои представители на малки държави, като Швейцария, Финландия, Холандия и други, да се дадат известни гаранции на националните малцинства и да се вземат в внимание техните оплаквания; въпреки привидно големия интерес, който Шрезман прояви, като се яви в защита на националните малцинства и специално на германските малцинства в Полша, тезата на Съвета при ОН, следователно и на самото ОН, още тая, която оразилския представител Франко Мелло изрази още в 1925 г., а именно, че клаузите за покровителството на националните малцинства имат временен характер, че сегашния режим — като че ли той се прилага — има преходен характер и че трябва да се стремим, щото националните малцинства да бъдат асимилирани.

Представителите на държавите угнетелки на националните малцинства, начело с представителя на Франция, покровителка на тия държави, защитиха с не по-малък цинизъм своята потисническа политика.

Трябва да се произведе впечатление пред националните малцинства, че ние мислим за тях, заяви Бриан. Те трябва да знаят, че мирните договори са ненарушими и че те не ще позволят, щото националните малцинства да бъдат подстрекани и поощравани да действуват против държавния суверенитет, заявиха в унисон, в една или друга вариация, представителите на държавите угнетелки.

Тази политика ОН улови; тази политика то, обаче, практикува по отношение на националните малцинства, от като то съществува.

Въпреки всичко това, намират се представители на националните малцинства, каквито са комитетите на националните малцинства, които от няколко години насам държат своите конгреси в Женева, които продължават да верват или се приструпуват че верват, какво ОН ще влезе в ролята, която му е определена в случая — да изиска да се прилагат клаузите за покровителството на националните малцинства и които продължават да очакват от самите потисници да дадат права на националностите, които те угнетават.

Обаче, и тия представители почват да се колебаят. И те почват да се съмняват в «добрата воля» на ръководителите от Женева. И те почват да говорят, че ОН не даде доказателства за «ефикасна (?) закрила» на малцинствата. Това те въжшат, защото самите национални малцинства, чийто представители те до сега са се явявали, схващат вече, че не е това ОН, което ще им гарантира национални права, че тия последните не ще се добият по пътя, който тия представители следват. Защото самите национални малцинства се убеждават вече, че ОН е един орган на големите и малки империалисти.

След като разгледахме какви са отношенията на ОН спрямо националните и други малцинства изобщо, нека разгледаме по-специално и неговите отношения спрямо национално потиснатите народи и национални малцинства на Балканите. Това ще сторим в следната си статия.

Д. Влахов

„Секвестъра“ върху имотите на българските поданици в Добруджа, добруджанското население, Хагската конференция и добруджанския въпрос*)

(продължение и край)

Съгласно член 11 от Закона за секвестъра, не само че се поставиха секвестрираните имоти на чужди поданици на пълното разположение и абсолютно хазайничене на ромън-

беше, че тия продадени имоти са били до тогава собственост на добруджанци, които или са били български поданици, или са емигрирали в България и другаде. Така се унищожиха хиляди продажби, извършени попреди, редовно пред самите ромънски съдилища, а имота следваше да мине на-

*) Гледай бр. 129/30 от 1 март т. г.

ската държава, но се обявиха за неществуващи и противозаконни продажбите на хиляди имоти; претекста на това, пълно в разположение на държавния апарат-агроном, чиновници и пр. Наред с тях и още други хиляди добруджанци, съгласно чудовищния, закон за организацията на Нова Добруджа, не можеха да се доберат до решения и разни удостоверения за поданството, и така и те бяха поставени в положение на «експроприирани», т. е. имота им бе взет в пълно владение от ромънската държава.

С една реч, по всички пътища и чрез всички средства, по пътя на политиката за денационализация, следвана безусловно от всички ромънски правителства, дълги години се разполага по начин най-вандалски с имотите на хиляди нещастни добруджанци, докато най-после болшинството от тях имоти бидоха докарвани в такъв хал, че едва можеше да се ушотребят за нуждите и препитанието на добруджанци.

Държавата разполага напълно с секвестрираните имоти, а самият собственик не е освен наемател, който, за да има правото да живее в и се ползува от имота си, трябваше да го наема от държавата; да сключва договори с представители на агрономства и учреждения на министерството на обществените сгради, и само който познава ромънската управа, може да си представи, че това струваше скъпо. Трябваше да се плащат хиляди и десетки хиляди леи за наеми, а вън от това, като се има предвид корупцията и обичайното ромънско право на рушветата, за да се добереш до владението на собствения си имот, трябваше да даваш на ляво и на дясно нескончаеми рушвети.

А маса сж случаите, при които имотите сж поверени в пълно владение и използване на чиновници, а самите стопани сж вън от собствените им имоти. И в това нещастно положение бяха поставени маса добруджанци от български и турски произход. Заплащача се имотите наново, по такъв начин, чрез «задължителните наеми», иначе рискуваше се да бъде предаден имота другиму, а то бе равносилно да бъде сведен до пълно разстройство и унищожение, разсия и пълно обедняване на дребните и малки добруджански семейства.

Всичко това, разбира се, бе увода на политиката, която систематически и планообразно ромънската олигархия целеше да прокара спрямо Добруджа: политика за денационализация чрез чудовищната и средновековна колонизация, която на всяка цена трябваше да се осъществи към тая чужда за ромънската олигархия страна, която играе ролята на колония в завоевателната и империалистична политика. Това е политиката, която дословно всички ромънски правителства, включително правителството на Маниу-Михалаке, прокарат спрямо подгизнатите добруджанци от неромънски произход, които сж болшинство, като верни защитници на селската и градска буржуазия, орджия на империализма и на тяхната контра-революционна политика в похода против надигащите се национал-революционни движения в Добруджа, Бесарабия, Ардия, Буковина и пр.

По тоя път, както всички реакционни правителства на Ромъния, така и правителството с «демократичната» маска на национал-царанистите, продължи прилагането на закона за секвестра и придатъка му, «Закона за ликвидацията на имотите», с закона за поданството и с още по-голяма сила и терор продължи делото за денационализация над българското и турско население, а колонизацията с пришълци, нещастни лжтани семейства от Македония, Олтения и другаде, се продължава с още по-голяма система; чрез грабене, масови арести и подстрекавания към изстъпления, фашистки производства и убийства над мирното добруджанско население продължава делото на колонизация.

С този закон, и многото още други изключително закони, дълги години се постави грамадна част от добруджанци-български поданици, или тенденциозно считани за такива, под лапите на ромънската олигархия и нейните агенти, **тероризирайки по пътя на тая специфична за Добруджа економическа разруха и национален гнет** хиляди отрудени синове на Добруджа.

Обаче тая политика, следвана било направо от Букурещ, било под диктовката и съветите на империалистическите държави, създаде обективните условия (наред с многото още други) всред добруджанското население за развитие и промяна на **национал-революционното съзнание**.

Както винаги, така и днес подгизнатите и угнетени националности и тяхния имот са служили и служат за **разменна монета**, с която големите империалистически държави, в защита на «великите» си интереси и «мирът» на Европа, т. е. в защита капиталистическите си интереси, създават изкуствени конфликти между «васалните» тем малки държави, върху гърба на подгизнатите националности и за тяхна сметка (както става с колонии и завзетите области

особено след войната, случая с рурската област и респективно Добруджа), **за целите на капитала**.

А тъй като политиката на балканските държави е неразривно свързана с вмешателската политика и тактика на англо-френското разбирателство, с общите им интереси по подготовка **похода на антисъветската война** и в интереса на тая политика, — и в североизточния край на Балканите, трябваше на «всяка цена» да се «правят жертви» и «отстъпки» и подири сближението между двете държави: **Ромъния и България**.

А **козът** на това сближение, бе спорния между двете страни въпрос за изплащането на военните репарации.

Големите империалистически държави, во главе с Англия и Франция, най-авторитетно наложиха условията на ромъно-българското сближение на Хагската конференция, чрез което спорния въпрос между двете страни относно репарационните задължения, които България трябваше да заплати на Ромъния, се разреши в смисъл, че българското правителство ще заплати на ромънската държава (благодарение на «**взаимните отстъпки на двете страни**»... и на «**твърде благосклонното поведение на великите сили спрямо нас**» — спрямо България?? Б. А. — както се изразява българската официална преса) — 110 милиона леи, за да бъде вдигнат и секвестра, наложен върху имотите на българските поданици в Ромъния.

Но въпреки привидното разрешение на въпроса за секвестрите, обаче и днес още, благодарение на реакционните и принудителни условия на договора, — продължава снова нещастно положение, **да се разполага безусловно с секвестрираните имоти на добруджанци**.

И ето, по тоя случай, големите чорбаджии от Добруджа, които деят **крокодилски сълзи** за нещастията на ограбения си народ, а ведно с тях, изразителите на национал-царанистката политика в Добруджа и тия на «патентования български национализъм — български миноритари, послушни орджия на българската легация и 9. юнски кръвопийци от София, — се надпреварват да се нахвалат пред добруджанското обществено мнение, че «**тем в най-голяма степен с дължи резултата на това «избавително» положение**» — както го наричат с авторитета си на «големи общественици», сж наложили на своите правителства да се смилят над нещастното положение на добруджанци (а колко още други нещастия тежат над угнетения добруджанец, знаят ли те?) и да се застъпят за имота им.

Лъжа и мерзка дързост! Добруджанци от години насам са се научили да познават добре «народните си доброжелатели». В своята история на непоносим економически и национален гнет, подгизнати и винаги онеправдани, по пътя на своето **национал-революционно осъзнаване**, те се научиха да разбират, че не за хубавите и черни очи на добруджанци се постига «Хагското споразумение», а за интересите и в името на големите империалистически държави се прави това; в интереса на оная шевелителна «хармония», в недрата на балканските държави и европейски капиталистически страни, която цели да обедини шесветската реакция, за да подготви **империалистическия поход против Съветска Русия, единствения защитник на угнетените и онеправдани колониални народи и подгизнати националности и трудящи се от цял свет, единствена, която решително издигна лозунга на народното самоопределение и гарантира изграждането на Добруджанската Свободна и Независима Република**, в рамките на Балканската Федерация на работническо-селските правителства, гарантира економическата, политическа, културна и национална свобода, за всички добруджанци, без разлика на вяра и народност.

Само така поставен въпроса, ще се намери заслужения отговор за корифеите и «теляците» на капитала и империализма, че напразно се надпреварват да се хвалат и да заблуждават опитния и патилния вече добруджанец, който знае вече как да се бори против какъв и да е род подгизничество и гнет и най-вече против домованията на българския 9. юнски фашизъм и ромънски гнет, който вече знае как да защитава имота, свободата и народните си правдини и който смело заявява:

Че Хага с ромънско-българското споразумение — **предусловието на похода против отечеството на руските свободни работници и селяни**, освободени от руския царизъм и шовинизъм, кръвнишки поход против страната, където единствено правилно се разреши националния въпрос на угнетените от руския царизъм националности!

И за това, добруджанци заявяват: «**ще се борим смело за свободна и независима Добруджа, в рамките на Балканска Федерация и в защита на Съветския Съюз!**»

Д. Доростолски-Добруджа

Новите убийства на бандата на Ив. Михайлов

Убийството на В. Пундев

Ив. Михайлов и неговата кървава банда продължават да избиват своите противници. Преди шест недели те убиха, по сред бел ден, в столицата на България, редактора на в. «Вардар», Васил Пундев, и неговия телохранител Стоян Димитров. Подзавайки се от съдействието на българското правителство, Михайлов продължава да търкаля главите на всички ония македонци и македонски деятели, които осъждат неговите престъпни дела и го представят в истинската му светлина.

Един от тия македонски деятели, който бичуваше неговите противомакедонски дела, беше и В. Пундев. След убийството на Г. Баждаров, Пундев беше най-видната личност в Протогеровото крило на ВМРО. Той не заемаше никакъв пост в организацията на приятелите на Протогеров. Той не беше в ЦК, нито в задграничното представителство на тая организация, но с своите изобличения в в. «Вардар», с своята остра критика на делата на този злодей, Ив. Михайлов, той допринесе твърде много за неговото дискредитиране в сред македонците в България и пред българското обществено мнение. Той представляваше опасност за мафията на Михайлов. Понеже най-главния аргумент, за да не кажем единствения, на тоя главорез в борбата му с своите противници са револвера, бомбата и камата, то той си послужи с него, за да запуши устата и ступи перото на Пундев.

Убийството на Пундев произведе силно впечатление в македонските среди и главно в сред българските писателски и журналистични среди, в които той се движеше. Защото В. Пундев не беше само македонски деятел; той беше и български писател, публицист и общественик. Това впечатление се изрази в речите, които беха произнесени на неговия гроб, то се изрази в протестите, които беха отправени, по случай неговото убийство, в печата.

Към тия протести се присъединиха и правителствените вестници. Бихме казали даже, че протестите на правителствените гласнати беха едни от най-силните в сред българския буржуазен печат.

«Падат избити като кучета по улиците видни синове на Македония; емиграцията обезглавява; делото на потиснатите се унищожава...», се провиква централния орган на правителството на Ляпчев, вестник «Демократически Сговор». «Убийството на Пундев е ново доказателство за изграждането на македонското движение; едва ли не само в България тия хора развиват своята кървава игра на отмъщение...», заявява банкерския в. «Слово»; втория орган на Ляпчевото правителство. Това едно.

От друга страна, ние виждаме, че същото това правителство «контрактува с убийците-рецидивисти...; кланетата са немислими без издействувало снизхождение, без некакво покровителство, без некакво сигурно прикритие...; те се ухажват, с тех ще се шушука, ще се преговаря...; с тех ще пируват тук, дето е забранено свободно да се мисли, и паднали липове и кални вестникари» (из надгробната реч на Н. Томалевски, произнесена от името на задграничното представителство на Протогеровата ВМРО). «Колем брой граждани има в България, които не могат свободно да се движат по улиците, до като ноторни убийци се разхождат предизвикателно по най-многолюдните улици на София... Убийствата съставляват най-големия позор на днешното българско управление и на днешната българска общественост», пише Г. Кулишев, депутат в българското Народно събрание, един от видните членове на същата тая организация.

Лицемерието на правителствените вестници е очебийно. Те се възмуцават от убийствата на Михайлов, изпънителен орган на Ляпчев и Вълков, когато, от друга страна, те, калните журналисти, с всички сили поддържат правителството на Ляпчев и сипят жупел и квалифицират като предатели и чужди агенти всички български граждани и македонски деятели, които са против това правителство и се борят за освобождението на българския и македонски народи.

Заявленията на Томалевски и Кулишев, за съучастничеството на българската власт в престъпленията на Ив. Михайлова, са характерни в този смисъл, че те открито — наистина, много ясно — подобно на Пундев, сочат на престъпността на тая власт, на нейната пълна отговорност в злодеянията на този убиец.

Ние не можем да се съмняваме в искреността на тия заявления на Томалевски и Кулишев, тъй като тук се касае

до техните глави, до собствените техни кожни. Но ние сочим на липсата на кураж у тех да темлят заключенията от тия верни констатации.

Г. Кулишев е депутат. Той, заедно с още 4—5 души други македонци, депутати в българското Народно събрание, са от организацията на Г. п. Христов и П. Шанданов.

Где са те да издигнат своя глас на протест и възмущение в парламента, где са те да заклеят злодеянията на Ив. Михайлов, да приковат на позорния стълб Ляпчева и целото му правителство?

Спомняме си, че Кулишев беше депозирал преди няколко месеци едно питане в Народното събрание до Ляпчев и Кулев, министър на правосъдието, по извършените напоследък убийства от Михайлов в Петричкия окръг. Това питане бе захвърлено в архивата на Народното събрание.

Г. Кулишев и неговите другари в парламента не направиха нищо, абсолютно нищо, за да заставят правителството на Ляпчев да отговори на това питане, те не сториха нищо, за да демаскират, в самото Н. С., това правителство, да укажат на неговото съучастничество в убийствата на македонци, български граждани. Напротив, тия депутати продължават да поддържат Ляпчева, те продължават да му гласуват доверие...

И основателно може да се темли заключението, че тия техни протести са продиктувани не-скоро от страх да не изпаднат и те в положението на своите другари Протогеров, Баждаров, Пундев... Защото, и сега, Кулишеви търсят «единение» с главореза Михайлов, защото, и сега, те не престават да говорят за обединение с тая банда.

Не може да се осъжда Ив. Михайлов, без да бъде заклемено и осъдено българското фашистко правителство, както не могат да не се осъждат протогеровистите за извършените, заедно с Ив. Михайлов, или по-право — под неговото ръководство, престъпления над македонски деятели през последните години. Тогава, тия днешни противници на Михайлов, беха най-големите негови апологети, най-верните негови помощници, най-ревностните подстрекатели в избиването на повече от хиляда души македонски революционери, македонски селяни, еснафи, работници и интелигенти в Петричкия край.

Те посеха ветрове и жънат бури.

Проповедваната от тех система на борба чрез физическо унищожение на своите идейни противници, сега се прилага и по отношение на тех. Жертва на тая система паднаха Александров, Протогеров, Баждаров и десетки други техни приятели, жертва на нея падна и Пундев. Ще паднат и други жертви и ще продължават да падат глави, до като не се сгромоляса системата, главния крeпител на която е българското фашистко правителство.

С сгромолясането на фашизма и установяването на една власт на трудящите се народни маси, ще се тури край и на неговата македонска издънка — македонския фашизм; тогава ще престанат и убийствата на македонски деятели.

Тук е местото да отбележим, че и В. Пундев беше от тия македонски деятели, които поддържаха тая система. Разбира се, далеч е от нас мисълта да поставяме Пундева на една дъска с разните спекуланти и карьеристи в македонското движение. Той беше човек, който се въздушевяваше искрено от идеала за освобождението на македонския народ. Но той не отиде много по-далеч, от всички ония македонци, които гледаха на македонския въпрос като на такъв на българското племе, т. е. не само в национално, а и в политическо отношение.

При все това, обаче, когато политиката на българския анексионизм претърпя крах, той се обяви привърженик на независимостта на Македония в рамките на Балканската Федерация, за самостоятелността на македонското освободително движение, за масовата революционна борба и за единния македонски и балкански революционен фронт. Пундев се изказваше с възторг за манифеста от 6 май 1924 г., преди той да бъде още публикуван (той имаше възможност да се запознае в Виена с съдържанието на тоя документ). Но, след като манифеста беше публикуван и след като Александров и Протогеров се отказаха от него, и той се нареди под техното знаме. Наистина, той не участвуваше в кланетата над македонските революционери през 1924 и следващите години, но той беше вече на страната на македонския фашизм. Той участвуваше в техните печатни издания; той се яви на про-

cesa po uбиството на Чаулев в Милаво, за да свидетелствува против памета на видни македонски револуционер и да поддржа мизерното обвинение, че Чаулев бил служил на чужда, не македонска кауза.

Михайлов успе да чули перото на един публицист, на един смел изобличител на неговите злодеяства. Това, обаче, не ще спаси неговата мръсна кауза.

Критика, безпощадна критика се упражнява на неговите дела. Тя се прави основно, тя се води системно и с пълна последователност. Таа критика се прави от неколку години насам. И тя се прави не само лично против Михайлов и неговите другари, но и по отношение системата, методите и тактиката, с които те си служат, както и по отношение

принципите, които ги раководат, до колкото може да става дума за принципи в една борба, която се води в името на всичко друго, но не и в това на едно освободително движение. Таа критика се върши с не по-малка последователност и по отношение на крилото от ВМРО, към което принадлежеше В. Пундев, — това на приятелите на Протогеров.

Таа критика се върши от нашия вестник; таа борба се води от ВМРО (Обединена).

С възтържествуването на издигнатите от тази организация принципи и реализирането на нейните идеали, ще се сгромоляса таа система, ще се тури край и на убиствата на македонските деятели.

Г. Казановски

FEDERACIONI BALKANIK

DY-MUJUER

ORGAN I POPUJVET BALKANIK TE SHTPUR E I MINORITETEVET NACIONALE

Fronti katolik

Në këto dy muaj të kaluara Shtypi i Jugosllavisë, pa përjashtim, po merret me luftë kundër një Fronti Katolik. Shtypi zyrtar ka hapur një batore kundër Aksionit të ri-forcuar të organizatave kishëtare katolike. «Novosti» i Zagrebit, një gazetë e paguar e Diktaturës, botën një artikull të gjatë kundër Frontit Katolik dhe i thërrët «jugosllavët» e mire të ngrihen e të mprojnë mëmën e «pa-ndarë» Jugosllavi.

Shamata dhe profkat e Shtypit të Diktaturës tregojnë pa pikë dyshimi që regjimi është i çqetësuar prej mbledhjeve të masave kroate dhe prej afërimit mes Sllovenëve dhe Kroatëve — qofshin këto mbledhje edhe nënë hien e kishës.

Diktatura do të dëshëronte thellësisht sikur në Jugosllavi çdo gjë të ish në qetësi tani kur tre Ministra po venë të vizitojnë Qeverira të huaja që të gjejnë me doemos një hua se për ndrysha kriza financiale do të dalë në shesh me 1 Prill, kur moti fiskal mbarëron, dhe jeta e Diktaturës munt të marë lunt fare lehtë. Ajo do të dëshëronte nxhtësisht sikur e tëra botë e huaj të kish përshlypjen që kundërshtimet nga ana e elementeve nacionale-revolucionare janë plotërisht të thyera, që lëvizjet e punëtoreve revolucionarë janë shuar krejt nga laq' e dheut, që masat ndodhen të trembura dhe janë pajtuar me latin e tyre dhe që tërë politikanet me hir ose me pahir kanë marë tani anën e Diktaturës. Këtyre dëshirave dhe nesapeve po u dalin përpara pa-pritur mbledhjet e masave në formën e një Fronti Katolik, dhe po ia prishin terezinë Diktaturës — se Diktatura e kupton fort mire që këtu s'është puna e një frontit fetar, por e një frontit nacional kroat që po zgjerohet duke përmblidhur dhe masat sllovene të cilat janë dhe atë prej një feje.

Po pra, Fronti Katolik, po t'a kqyrish mirë, s'është aspak një front fetar katolik, por një front nacional. Në kohën e çpërdarjes se organizatave sportive, klerikale, sllovene te quajtura «Orlovi», Peshkopi slloven Jeglic përhap një qarkore nër të tërë priftërit sllovenë dhe nër të tërë anetarët katolikë të organizatave «Orlovi» dhe i thëriste te mbeten besmike te udhëheqësit e tyre kishëtare — domëthënë, të mos marin pjesë në organizatat fashiste «jugosllave» (pan-sërbe) të Diktaturës. Nga që kjo qarkore e Peshkopit Jeglic kish këtë kuptim politik nacional, Diktatura e ndaloj të mos perndahet.

Pas kësaj qarkore të Peshkopit Jeglic, Peshkopët dhe Priftët kroatë muar masa të mprojnë pasurit e shogërive kulturele kroate të quajtura «Napredak» dhe pasurit e organizatave kroate «Sokol» në tërë prefekturat. Diktatura pastaj mësoj që po bënej një propagandë e forte me anën e gazetave independente kroate dhe nga vesh në vesh për t'i bindur kroatët të hyjnë në organizatat kishëtare. Gazeta kroate «Dom» organ i partisë Radçit, disa herë mori fare haptazi anë me Enciklikën e Papës e cila shkelte këmbë që edukata e fëmijës dhe e të rinjve është detyra e kishëve katolike dhe që Shteti dhe familjet kanë borxh t'i ndihmojnë kishët për të e përmbushur këtë detyrë. Organ i Episkopatës së Spalatos dhe Havarit shkroj, kur peshkopët kroate kishin mbledhje në Zagreb, më 17 Shkurt, që udhëheqësit e popullit kroat do të mblidheshin. Peshkopët katolikë u-takuan dhe biseduan me Nuncion Pellegrinati në Beligrad dhe propagandës nacionale katolike iu dha një gazetë e re në Spalato, që quhet «Splitski Crkveni Glasnik».

Nukë duam të numërojmë të tëra ngjarjet që po e kallzojnë lëvizjen e gjerë nacionale që po bëhet përmes organizatave kishëtare katolike. Por, për neve nacional revolucionarët, kanë një rëndësi kryesor kupimi i thellë i kësaj taktike të re, efekti i saj mi luftën e nacional-revolucionareve për çlirim dhe prospektet që ndodhen në këtë udhë.

Fakti që organ'i ish-partisë agrare kroate «Dom-i», i cili ka qënë kurdoherë organ i vërtetë i lëvizjes së bulqeve kroate, mer përsipër të mprojë pikpamjen që kisha katolike e ka të drejtën t'a arrësojë rijsinë — kurse më parë ky organ i lëftonte influencën klerikale dhe e përjashtonte prej lëvizjes së masave kroate — provon që kjo taktikë është një oportunitizëm e rëzikëshme. Kjo taktikë do të jetë një dackë e shëndoshë kundër spiritës revolucionare që ka fituar të hyjë në masat kroate; kjo do të krijojë illuzion që priftët katolikë do të bëhen rdhëheqësit e mire të popujve kroatë dhe sllovenë dhe që do të mundin të luftojnë për çlirimin e tyre. Faqazi, kjo duket sikur në udhëheqien e lëvizjes nacionale kroate po marin pjesë edhe klerikalët, kurse e vërtetët është që klerikalët po e marin plotërisht në dorë udhëheqien e kësaj lëvizje. Nëse? Se udhëheqësit e sotmë kroatë nukë ndodhen në gjendje edhe nukë guxojnë të zgjedhin një taktikë të hapur revolucionare siç e typ nevoja, dhe se, pra, po perpiqen të gjejnë me çdo çmim një grupim legal të masave kroate, që kështu të mos numbasë lëvizja.

Kjo taktikë zgjoj në për radhët e të pasurve kroatë një interesim e një orëks të ri për masat. Zengjinet e kroatisë e kishin tradhëtuat lëvizjen nacionale: ca i sillnin Diktaturës shërbime aktiverisht, ca mbanin një qendrim pasif dhe ca e kishin vënë veten në dispozitën e regjimit që ky t'i përdorë kur të ketë nevojë. Tani dain këta persërit në shesh si krye-luftëtarët e taktikës së re dhe, duke lëpirë buzët, vëllazërohen me masat kroate me qëllim që t'i snipen, siç shpie kasapi capin, në sallahanën e diktatorëve pan-sërbe dhe të bëjne edhe një herë pazërllëke për fitim të kllasës se vet.

Kjo është taktika që iu hap udhë të re të pasurve kroatë, iradhëtorëve të popullit kroat, për të e rivëndosur kllasën e tyre në fuqi, jo pa pëlqimin e Diktaturës.

Në këtë mes do të forcohet influenca e Papës në Kroati. Kjo s'do të jetë vetem influencë fetare, do të jetë kryesisht influencë politike. Do të jetë influenca e një Pape që është aleat i politikës imperianste të Mussolini. Duke e shtuar influenca e Papës, domëthënë e priftërve, lëvizja e bulkut do të humbase teper e më teper karakterin e saj social, atë karakter që i interesonte masat kroate. Kjo lëvizje do të marë teper e më teper karaktere reaksionare. Nënë udhëheqien e priftërve çështja agrare do të marrë lunt; ajo çështje s'do të ketë më rëndësi; puna dhe merak kryesor i këtyrë do të jetë që Kroatinë dhe Slloveninë t'i bëjnë lortesa kundër kllasës punëtore revolucionare, kundër bolshevikëve të Jugosllavisë, pikërisht si kundër që është Papa sot armiku m'i math i Rusisë sovjetike. Në vënt të bashkëpunimit midis elementeve nacional-revolucionare dhe social-revolucionare, i cili bashkëpunim është i vetëmi që munt të rëzojë regjimin fashist dhe diktatorial, do të kemi bashkëpunimin e frontit priftëror kroat-slloven me frontin imperialisto-fashist të shteteve reaksionare kundër masave.

Kjo taktikë e re pa fjalë ia ka për të falur fajet Partisë Klerikale Sllovene dhe sidomos udhëheqesit të saj, Priftit Koroshec, të cilët kanë një pergjigjësi të rëndë perpara historisë. Korosheci është Ministër i Diktaturës, dhe ka një mot që po mer pjesë, krah për krah me diktatorët, duke zbatuar krimet më të shëmtuara kundrejt qindrave dhe mijërave nacionalistëve dhe proletarëve revolucionarë. Ky tradhëtor i nacionalizmit dhe shërbëtor i pa-turpshëm i diktatorëve të Belgradit s'ka munguar të shënohet si një anëtar besnik i frontit katolik. Gazeta e tij «Slovenec», e cila gjer më sot s'ka lënë asnjë krimë të diktaturës pa e lëvduar, u-bekua prej Kryepeshkopit slloven Bonaventura si një gazetë e mirë dhe e mbarë katolike që iu shërbën ideve të kishës katolike tamam ashtu siç duhet.

Nga tërë këto del fare qartazi që, nga pikpamja e politikës së brëndëshme, fronti katolik ka kuptim oportunist dhe të rezikshëm, dhe që ky po mundohet të tërheqë nga an' e tij kryesisht e lëvizjes së masave kroate. Kjo taktikë është vdekje për çallëstisjet revolucionare: është ri-forcimi i influencës së elementeve zengjine që dëshërojnë për marrëveshje: çfaqsim për tradhëtorët, si Korosheci, të cilët i ri-vëndos në listat e luftëtarëve të lëvizjes nacionale: është një provë për të thyer frontin e bashkuar të nacional-revolucionarëve dhe proletar-revolucionarëve të cilët i ka vëllazëruar fati i tyre i njëshmë, gjaku i derdhur gjermësot në luftën për çlirim. Nga pikpamja e politikës së jashtme, fronti katolik do të siellë forcimin e influen-

cës së elementeve imperialiste dhe fashiste të huaja, dhe do të mundohet të futë masat punëtore të Kroatisë e të Sllovenisë në frontin imperialist kundër Rosisë sovietike e cila është i vetëmi Shtet që i ka zgjidhur çështjet e lirive nacionale në interesin e plottë të masave popullore.

Dezertimi i taktikës revolucionare s'munt veç se të shpjerë në udhë të rrema, si kjo që parashtrohet prej frontit katolik dhe që po përkratet prej udhëheqesve oportunistë të lëvizjes kroate. Por neve jemi të bindur që oportunizma e kryetarëve s'janë as Papa, as tradhëtori Koroshec, as priftët, por janë bulqët e eksplluatuar dhe massat punëtore të vobekta që rrojnë në qytetet: që imperialistët dhe fashistët e huaj s'janë aleatë por janë ngadhenonjës që duan të futin thonjtë në Kroati e në tërë Ballkanin, aleatët e tyre janë organizatat e nacional-revolucionarëve të Ballkanit dhe veçanërisht organizatat e popujve të tjerë që ndodhen të shtypur në Jugosllavi.

Jo me flamurin e frontit katolik, por me flamurin e frontit të nacional-revolucionarëve dhe të social-revolucionarëve munt të marrë funt lufta kundër Diktaturës në favorin e Lirisë dhe Independencës së popujve Kroatë dhe Sllovene si dhe të popujve të tjerë që e përbejnë Jugosllavinë.

N. Matijević

Κρυφέςατα e Re

Papa i besnikëve të botës së tërë është duke organizuar përsëri ushterira të kryqit. «Osservatore Romano», organi i Vatikanit, fton tërë nënështetasit e fesë që ka Papën per Suveran të marshojnë kundër «shejtanit» — Rosisë Sovietike. Më 19 mars, në Kishën e Shën Pietrit, Papa personalisht i drejtoi Perëndisë lutje që kështu Perendia Fuqimath të bëjë hapa kundër sovjetëve, kundër atyre Sovietëve që gjioja po i mbvllin kishët në Rusi e po masakrojnë miljonë dhe miljonë besnikë të krishterë. Pastaj i thirri të tërë të krishterët, kudo që të ndodhen në këtë botë, të ngrihen kundër këtij të pabësi, kundër Rosisë Sovietikë që s'durohet më. Me anën e një deklarate, Baba i besnikëve, ftoj dhe kombet që janë anëtare të Lidhjes Kombeve të formojnë përsëri si qemoti një Aleancë të Shënjtë për të luftuar «barbaritë» e URSS., të organizojnë një kryqësatë të re kundër jezitëve të rinj.

Kryqësatatat e organizuar në shëkujt XI gjer XIV prej Papëve të atyre kohëve kishin qëllime më të thella se qellimi i deklaruar për mprojtjen e besnikëve. Në ato kohë ushtëritë kryqmbajtëse s'bënë tjtatër punë veç së të plaçkitin e të masakrojnë popujt e Asisë. Papët e atyre kryqësatave nukë bënë tjtatër punë veç se të venë në veperim politikën për plaçkitje dhe vjedhje të mbretërve dhe zoterrve të Evropës.

Papa i sotmë duket që dhe ay dëshëron të verë veten në shërbimin e imperialismës moderne.

Në këtë çast kur Shtetet imperialiste po çallëstisin me sa u mundet për të formuar një bllok anti-sovjetik, Suverani i Fesë hyn dhe ay në skenë me vaj dhe zjar në dorë që të «shpëtoje të krishterët e Rosisë».

Por përse nukë protestuan Papët, përse nukë i urdhëruan

besnikët t'i luten Zotit kur bulqët rusë vuanin dhe lëngonin nënë çizmën e Carëve? kur muxhikët rusë po mireshin me miljonë si ushtarë të Carit që të vriten në luftat siç vriten kafshet në sallahanat? Ató ishin masakra të vërteta, therrje të tmerrshme të Krishterësh! Kur Carët i vinin buloët të vriteshin me miljonë, këta bulq ishin dhe ahëre të krishterë të mirë si bulqët e Rosisë së sotme. Përsë Papët nukë ngrinin zërrin ahërej?

Rusia e Carëve, në të cilën të Krishterët ishin shkelur nënë çizmët e zoterrve dhe therrur me miljonë, është sot e transformuar dhe bërë Rusi Sovjetike në të cilën rrojnë 170 miljonë punëtore të lirë pa frikën e kamxhikut ose të mitralozës. Rusia e Carëve, në të cilën popujt e sunduar nukë njihnin veç se kamxhikun e sahibitit ose plumbin e xhandarit, është sot Rusia e Sovjetëve në të cilën rrojnë më tepër se një-qint popullata të ndryshme që gëzojnë independencën më të plotte, kurse më parë ishin skllavë. Rusia e Carëve, në të cilën s'kish veç se një-mijë zotërr, dhe kusuri i popullit s'ishin veç se kafshë, është sot Rusia Sovjetike në të cilën për të parën herë pranohet që bulku rus është dhe ay një shpirt njëriu, që edhe ay ka të drejtë të ngrohet në diell.

Pra si munt të shpiegohet ky fakt i çuditshim: Papa, i cili e deklaroi veten perfaqesues Perëndie në këtë botë, ngrihet dhe mer armë kundër kësaj Rusie Sovietike që ka çliruar 170 miljonë shpirt njërezësh prej skllaverisë më të zezë? Si, pra, munt të mos thuhet që protestat papale, të bëra në këtë çast me pretekste të shtrëmbria, s'janë veç se një bashkëpunim me Fuqitë imperialiste për të mbushur vrimat e hapura në frontin kapitalist kundër Republikave sovjetike?

Char

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΙΕΖΟΜΕΝΩΝ ΛΑΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑ

Υστερα απ' την αναγόρευση της απαχώρησης των αντιπροσώπων των αγροτών εκ μέρους της αντιδραστικής κυβέρνησης Βενιζέλου, και επειδή ορέθηκα τυχαίως στο Βερολίνο, εφεφορήθηκα να μιλήσω για τη κατάσταση στην Ελλάδα. Νομίζω όμως ότι ενεργώ υπό το πνεύμα του Συνεδρίου, όταν στην αρχή της αγόρευσης μου έγειρω έντονη διαμαρτυρία ενάντια στην απαγόρευση του Βενιζέλου. Η ελληνική μπουρζουαζία και η κυβέρνηση της έχουν κάθε λόγο να μη απαντήσουν ή άκουστέι ή φωνή των εργαζομένων χωρικών της Ελλάδας από έξωτεροκό.

Η κατάσταση στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται το τελευταίο καιρό με τη τεράστια οικονομική κρίση, έκτενο όμως που τη χαρακτηρίζει ιδιαίτερα είναι η εξααιρετική άξυνση της κρίσης στην ύπαιθρο χώρα. Επειδή δέ η οικονομική σύνθεση της Ελλάδας είναι κυρίως αγροτική — 65% του πληθυσμού είναι αγρότες — επιθέτει η άγροτική αυτή κρίση τη σφραγίδα της σ' όλη την οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας. Οι αίτιες της κρίσης αυτής είναι η φρικτή φτώχεια της χώρας, με τους μακροχρόνιους πολέμους και ο έσ αιτίας αυτών κλονισμός της όλης οικονομίας της χώρας. Σ' αυτά

προστίθεται ακόμη το ρεύμα του ενός και ήμισως εκατομμυρίου προσφύγων απ' τη Μικρά Ασία, οι οποίοι πλημύρισαν με άδεια χέρια τη χώρα. Το μεγαλύτερο μέρος των προσφύγων αυτών είναι μικροαγρότες, που απαιτούν το μερτικό τους σε γη.

Οι τιμές των αγροτικών προϊόντων πέφτουν ή κρατούνται με τεχνικά μέσα χαμηλές, ενώ οι τιμές των βιομηχανικών ειδών ψήνονται. Η συνέπεια είναι μια διαφοροποίηση των πλατειών αγροτικών στρωμάτων. Οι εργαζόμενοι αγρότες εκπροσωπούνται Χάνουν τη γη τους και είναι υποχρεωμένοι να μεταναστεύουν στις πόλεις ή να γίνουν μεροκαματιάρηδες στους πλούσιους χωρικούς. Η πάλη των τάξεων στην ύπαιθρο παίρνει πάντα και όξύτερες μορφές. Οι χωριάτες, που έξω απ' αυτά είναι παραφοροτούμενοι με τρομακτικούς φόρους, εξεγείρονται. Αρνούνται τη πληρωμή των φόρων, διαδηλώνουν ενάντια στους φόρους και στην αγροτική πολιτική της κυβέρνησης. Άρκει ν' αναφέρω τις ένοπλες διαδηλώσεις των αγροτών στη Κρήτη, στη Πελοπόννησο και στη Μακεδονία, τις συγκρούσεις τους με το στρατό και τη χωροφυλακή.

Έν σχέσει μ' αυτά έχω ν' αναφέρω το έξης χαρακτηριστικό γεγονός. Τό τελευταίο καιρό εξέδωσε ο ύπουργός των εσωτερικών Σίδερης περίπου 300.000 εντάλματα συλλήψεως εναντίων φτωχών αγροτών, επειδή δεν πλήρωσαν τους φόρους. Η κυβέρνηση του Βενιζέλου στέλνει τα ένοπλα όργανα της ενάντια στους χωριάτες για να πραγματοποιήσει τους φόρους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται για τη προετοιμασία του πολέμου ενάντια στη Σοβιετική Ένωσή. Άρκει να ρίξει κανείς μια ματιά στον άστικό τύπο, που διεξάγει μια λυσσασμένη δημογωγική καμπάνια ενάντια στη Σοβιετική Ένωσή, άρκει να ρίξει κανείς μια ματιά στα οικονομικά του κράτους, για να δει κανείς τις πυρετώδεις προετοιμασίες της ελληνικής μπουρζουαζίας για το πόλεμο. Πάνω απ' ένα τρίτο των έξόδων του κράτους ξοδεύονται για το στρατό και το στόλο. Ο πολεμικός στόλος, ή αστυνομία και ή χωροφυλακή αναδιοργανώνονται από άγγλους ειδικούς. Πολεμικές συμμαχίες κλείνονται — με λίγα λόγια σήμερα στην Ελλάδα γίνονται όλα εν σχέσει με τη προετοιμασία του πολέμου.

Πώς αντιδρούν σ' αυτά οι εργαζόμενες μάζες? Όχι μόνο οι χωριάτες, όχι μόνο οι εργάτες, μα κι οι στρατιώτες ακόμα, που είναι στη πλειοψηφία παιδιά αγρότων αγωνίζονται εναντίον. Αγωνίζονται συναδελφόμενοι με τους εργάτες, αγρότες και πρόσφυγες. Τα τελευταία γεγονότα είναι απ' αυτά την άποψη εξαιρετικά χαρακτηριστικά. Όταν τις τελευταίες μέρες συνελαβε ή χωροφυλακή στη περιφέρεια του Κιλκίς έναν αγρότη, μαζεύτικαν άμέσως μερικές εκατοντάδες αγρότες και αλευθέρωσαν διά της βίας το σύντροφο τους. Κατ' τη συγκρούση πληγήθηκαν δύο αξιωματικοί, ενώ οι προσκομηθέντες στρατιώτες κόνταζαν ήσυχoi και δεν ήπάκουσαν στη διαταγή των αξιωματικών να ποροβολήσουν (δλό-κληρο το Συνέδριο χειροκροτεί μ' ένθουσιασμό) Παρόμοιες περιπτώσεις γίνονται συχνά. Είναι μια απόδειξη, ότι ή ελληνική μπουρζουαζία δεν μπορεί να λογαριάζει με δεβαιότητα στους στρατιώτες αυτούς. Αποτελούν δε μίαν εγγύηση για το ότι οι στρατιώτες αυτοί στη δεδομένη στιγμή δε θα ποροβολήσουν ενάντια στους άδελφους των πέραν των συνόρων ή ενάντια στον «εσωτερικό» έχθρο, αλλά σε συμμαχία μ' αυτούς θα στρέψουν τα όπλα τους ενάντια στους κινούς τους καταπιεστές και έκμεταλλευτές, ενάντια στο ύς έλληνοες και τιές (παρτεταμένα χειροκροτήματα).

Ακόμαένα πράγμα χαρακτηρίζει τη κατάσταση στην Ελλάδα: ο κοινός αγώνας των αγροτών και εργατών. Έδώ έχω ν' αναφέρω το κοινό αγώνα των φτωχών καπνοπαραγωγών και στη καπνεργασία, ενάντια στο κοινό τους έχθρο, ενάντια στο καπνικό κεφάλαιο και τη καπιταλιστική κυβέρνηση, ενάντια στους σοσιαλφασίστες και τους αγροτίτες. Οι έθνικές μειονότητες τάσσονται επίσης στο ενιαίο μέτωπο στο πλευρό των εργατών και αγροτών.

Οι φτωχοί αγρότες, εργάτες και οι καταπιεζόμενες έθνικότητες της Ελλάδας δεν μπορούν να έμποδιστούν απ' τον αγώνα τους ούτε με τη τρομοκρατία ούτε με άλλα μέσα. Σχυνείζουν τη πάλη τους για τις άμεσες τους απαιτήσεις, για το ρήξιμο του σημερινού συστήματος, για την εγκαθίδρυση της εργατο-αγροτικής κυβέρνησης στην Ελλάδα, για τη Βαλκανική Όμοσπονδία των Εργατικών και Αγροτικών Δημοκρασιών.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ

Γιόρτασαν τελευταία και με ένα πομπώδη τρόπο, τη δεκάτη επέτειο της Κ.Τ.Ε. Πολλές μεγαλοπρεπείς άγορεύσεις κρατήθηκαν επί τη ευκαιρία τούτη εκ μέρος των δημιουργών και αρχηγών της για να εξυμνήσουν τη «δράση» της. Οι αντιπρόσωποι της Γαλλίας και της Άγγλιας, και των υποτελών των κατέβαλον όλες τους τις δυνάμεις για να διακηρύξουν «τις ύπηρεσίες τους για την ανθρώπινη πρόοδο και για την ειρήνη μεταξύ των λαών».

Η πραγματικότητα όμως είναι όλως δι' όλου άλλη. Η Κ.Τ.Ε. δημιουργήθηκε άμέσως μετά τον παγκόσμιο πόλεμο.

Ο σκοπός της ήταν ή διατήρηση πάνω σε λαούς που αριθμούσαν κατά εκατομμύρια του βίσιου καθεστώτος που δημιουργήθηκε απ' τη Συνθήκη των Βερσαλλιών του 1919 και των άλλων έξ ύπου υποδουλωτικών Συνθηκών. Έπρεπε να καλλιεργηθεί στις μάζες ή άπάτη ότι ή κατάσταση που δημιουργήθηκε απ' τους νικητές στα 1919 είχε για σκοπό την ανθρώπινη πρόοδο και την ειρηνική εξέλιξη μεταξόντων λαών όταν οι «νικητές», επί τη βάση των ιδίων αυτών Συνθηκών συνέχιζαν με τη βοήθεια του άνωφελους αυτού ιδρύματος της «Κοινωνίας των Εθνών», την ιμπεριαλιστική τους πολιτική, τη πολιτική τους της καταπίεσης και της έκμεταλλεύσεως των λαϊκών μαζών του κόσμου όλου.

Η Κ.Τ.Ε. ιδρύθηκε, είναι τώρα δέκα χρόνια, για να δώσει στα χέρια των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, και ιδίως της Άγγλιας και της Γαλλίας, το όργανο για τη πολιτική τους. Η έισοδο της Γερμανίας και των συμμάχων της κατά τον παγκόσμιο πόλεμο στη Κ.Τ.Ε., δεν άλλαξε καθ' όλουτον χαρακτήρα του ιδρύματος αυτού. Έξακολουθεί να προσφέρει στους «νικητές» το όργανο για τη διαφύλαξη της λείας των που τους δόθηκε απ' τις Συνθήκες «ειρήνης». Άρκει π. χ. ν' αναλύσουμε τις «λύσεις της των ζητημάτων του άφοπλισμού, της ρήξης μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας το 1923, μεταξύ Άγγλιας και Τουρκίας το 1924 στο ζήτημα της Μοσούλης, καθώς δε και των διαφόρων άλλων ζητημάτων που άφορούσαν διάφορες χώρες, για να καταλάβουμε ότι ή Κ.Τ.Ε. διευθύνονταν στη δράση της απ' τα συμφέροντα των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και των υποτελών των, που είναι οι ίδιοι όχι μόνο καταπιεστές των υποδουλων λαών αλλά και του ίδιου του λαού των.

Φθάνει κανείς στην ίδια πιστοποίηση όταν εξετάζει τις αποφάσεις της Κ.Τ.Ε. που άφορούν τις έθνικές, κουλτούρ και θρησκευτικές μειονότητες.

Επεξεργάζοντας τις Συνθήκες του 1919, καθορίζοντας τα νέα συνορα μεταξύ των κρατών, που πήραν μέρος στον πόλεμο, δεν μπορούσαν οι νικητές παρά να λάβουν υπ' όψη τη νέα κατάσταση, που δημιουργήθηκε απ' το γεγονός, ότι πάνω από πενήντα θνικότητες, πάνω από 35,000,000 άνθρωποι, πάνω απ' ένα έκτο της

κεντρικής και δυτικό-άντολικής Ερώπης τραβήχτηκαν χηνώδικα σε ξένες πολιτικές διαμάχες. Σε πολλά κράτη άποτελούν οι μειονότητες το τρίτο του πληθυσμού, σ' άλλα το ήμισυ. Έτσι άποτελούν στη Ρουμανία τα 35% του πληθυσμού, στη Πολωνία τα 40% και στη Γιουγκοσλαβία και Τσεχοσλοβακία πάνω από 60%. Ήταν λοιπόν φυσικότατο να προβλέψει κανείς, ότι κάτω απ' αυτούς τους όρους, οι έθνικές και άλλες μειονότητες θα εξέδηλωναν ή δυσάρεσκεια για την άπαράδεκτη και άνυπόφορη καταστροφή στην οποία τις έρρηξαν. Η δυσάρεσκεια αυτή θα μπορούσε να έκδηλωθεί με έπαναστάσεις, με εξεγέρσεις, ή με άλλα ένοπλα κινήματα για το χάλασμα και τη ματαίωση των σχεδίων των καταπιεστών. Για ν' άποφύγουν δε αυτά οι τελευταίοι κατέφευγαν στις ραδιουργίες: άποφάσισαν να έξαπατήσουν τις έθνικές κουλτούρ και θρησκευτικές μειονότητες — έπρόκειτο δε μερικές φορές για ολοκληρωσε λαούς που ριχτηκαν άπλυστα στη κατηγορία των μειονοτήτων. Προς τον σκοπό αυτό εισήγαγαν οι «νικητές» στις συνθήκες της «ειρήνης» διάφορους όρους, έσκηνοθέτησαν μάλιστα και ειδικές συνθήκες για «να έξασφαλίσουν» τα έθνικά, κουλτούρ και θρησκευτικά δικαιώματα των μειονοτήτων αυτών. Στις συνθήκες της «ειρήνης» μάλιστα ιδιαίτεροι όροι σύμφωνα με τους όποιους υποχρεώθηκαν ν' άναγνωρίσουν ειδικά δικαιώματα στις διάφορες μειονότητες που θρήσκονται στο έδαφος τους. Άπ' τ' άλλο το μέρος, τα μικρά «νικηφόρα» κράτη, όπως ή Γιουγκοσλαβία, ή Ρουμανία, ή Ελλάδα, έγιναν μεγάλα κράτη χωρίς στην υποδύλωση εκατομμυριων ξένων έθνικότητων, δημιουργήθηκαν δε διάφορα νέα κράτη, όπως ή Πολωνία και ή Τσεχοσλοβακία, τα οποία ανέλαβαν με ειδικές συνθήκες την υποχρέωση να έξασφαλίσουν στις μειονότητες που θρήσκονται στο έδαφος τους τα έθνικά, κουλτούρ και θρησκευτικά δικαιώματα. Άλλα νεοδημιουργηθέντα κράτη, όπως ή Έσθονία, ή Λεττωνία, ή Λιθουανία και ή Άλβανία, ανέλαβαν τις ίδιες υποχρεώσεις με ιδιαίτερες ντεκλαρασιόν που άπευθύνονταν στη Κ.Τ.Ε. Όσον άφορά τις μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, που έπεξεργάστηκαν και επέβαλαν τις συνθήκες της «ειρήνης», δήλωσαν άπλυστα ότι δεν ύπάρχουν καθ' όλου έθνικές μειονότητες στο έδαφος τους, και άρχισαν να εφαρμόζουν ενάντια στις «μη ύπάρχουσες» αυτές μειονότητες μια άγρια πολιτική του έξεθνισμού. Τέτοια είναι ή περίπτωση της Ιταλίας που υποδουλώνω πάνω απ' ένα εκατομμύριο Γερμανούς, Σλοβένους, Κροάτες, Έλληνες. Τέτοια είναι ή περίπτωση της Γαλλίας, που δεν άνεγνώρισε κανένα δικαίωμα στους Άλσατους, στους Κορσικούς, στους Ιταλούς κ.λ. Τέτοια είναι ή περίπτωση της Άγγλιας που καταπιέζει τους Έλληνες της Κύπρου, τους Ιταλούς της Μάλτας, τους Ιρλανδούς, τους Κέλτες, χωρίς ν' άνακαίρουμε τις εκατοντάδες εκατομμύρια άποικιακών και μισοάποικιακών λαών που στενάζουν κάτω απ' τη βρετανική μπότα.

بالتان فده راسيونى

هر اون بش كونده انتشار ايندرن
بالتان مظلوم ملتريتك و اقليتريتك مجموعه سيدر

يوغوسلاويا مظالمندن قوصوده آنغاريه

قاريسى طاياق تمكده در. ايشته فاجعه نك اك قانلي برده سي: آرنآؤد، خانه صاحي اولان آرنآؤد آنغاريه اشكجه سيله ايكله بهرك بول كنارلنده، آچقده كيجه بهرك تسليم روح ايديور، كدى خانه سنده ايسه چولوق چوجنى صرب مامورلرته فيرباج آلتده خدمت ايديور. اولره صوفره خاضرلا بور! ايشته مدن فرانسه حكومتك يشديرديكى اشقا چتسك قانلي مظالم! فرانسز مديني بلا روقه ايله افتخار ايتسون بو تاريخ، بو قانلي تاريخ فرانسه ايچون بك نيوك بر شين بك بيوك بر لكدر، قوصوه آنغاريه چيلري آراسنده بولنان صربلره او بولره جوار اولان صرب كوليلرته بول بول بومه ويريلر و اكثرى عمله باشي و محافظ كنى استخدام اولومقده در. هيچ بر صرب پاراسز ايشله تيلديكي كنى نهونيك جوارندن اوزاق يرلرده سوق اولونماز بو قيش يالكر اييك و برزون حواليسنده كي بولرده، مثلا Vreles ايله Banj آراسنده ۰۰۰ كشى ايكله باران قولى آراسنده ۰۰۰ كشى پرزون ايله ژورا آراسنده ۰۰۰ كشى آنغاريه لرده ايشله تيلشدر. ايشته آرنآؤدك قوصوه آرنآؤدك احاسي اطرافنده بلا روقه نك قانون نامنه قوصوده يايديغي اجرات! زواللي آرنآؤد سنك قايخك نه در؟ سنى بولله كيسه سز بدخت برقان سواق دهانه وقته قدر دوام ايده حكدر؟ سنده استحقار حيات، عزم فداكارى سجه سي الان غائب اولماشدر. دنياده هيچ بر ظلم نابدان اولماشدر صبر ايت محوم مظلوم ملت لرله برابر بر كون همده يك ياقين بر كون كله جك كه حريتي استرداد ايده جك كندى نور دنده شعور باشا جاسك. بولن شار

يوغوسلاويا مظالمندن قوصوده آنغاريه
آنغاريه، اك مدشش و رسمى بر صورتده تطبيق اولنان بر اشكجه در. قوصوده كولولى ناهله ربط ايدين تكميل بولر آنغاريه ايله بايلير. بو بولردن باشقه مكتبلر، ژاندارمه قوه قولر، قشدر و سائر ميرى بقالر هپ آنغاريه ايله ايشله ايدير قوصولى عسكرك كى بر قسم مهمى و ايشلر و داتنا ملى كلرندن اوزاق يرلره سوق اولونماق ايشله تيلكده در. رسماً قوه افرادى اولان بو زواللي قوصوه عسكركى آراسنده بيكلرجه خفيف جرملى آرنآؤد محكومى ده بولور. اساساً آرنآؤدك عسكردر، حرب محكمه لرده حقل چقديعى واقع دلكر. بو محكمه لك خفيف جرملى آرنآؤد محكومى، آغير جرملى محكومى كنى اك آغير ايشلرده پاراسز، يتاقسز، صرف احا قصديه ايشله تيلكده در. عسكرك اولسون، محكومندن اولسون آرنآؤد آنغاريه جيسى كونده اون ايكي ساعت ايشله تيلر. بو زواللرله اككده ويرلير. بولر كجه لرى بول كنارلنده، قوللرده، قيريق دوكونك چاديرلر آلتده كچيرمكده درلر. بومه اون ايكي ساعت يامور آلتده، چامورلر ايچنده ايشلر ين بو بدخت آنغاريه محكومى ٪ ۸۰ دن فضله بر قاج آى طرفنده نه ريوب مح اولمقده در. بونرك اكثرى ذات الحيم دن، ديزانته ريدن بول كنارلنده اولمكده و يك اوزاق اولان نهولرته عودت انده مه مكده در. بو زواللي آنغاريه محكوملرنيك نهولرته متباديا بول مهندسلى، قوندوقدورلر، مامور، محافظر بلا اجرت ياتمقده و خدمتلى نقصان اولمش دى به افراد عائله سي، كولو

τας εκεί ακριβώς όπου δέν θά μπορούσαν να θρούν ποτέ το σάγμα αυτό — στους έχθρους κάθε πραγματικού απελευθερωτικού κινήματος, κατά συνέπεια και το κροατικό απελευθερωτικό κίνημα. Ούτε οι ίδιοι δέν πιστεύουν στις δικαιολογίες που φέρνουν, και δέν πρέπει ποτέ να έλπιζουν ότι ο κροατικός λαός θά πιστέψει τις ηλιθιότητες αυτές. Όσον αφορά τον Δρ. Μάτσικ, θρίσκει αήμερα σή φυλακή, και γιαυτό συμπαιείται από κάθε ελευθερο άνθρωπο. Οι συμπαιετες ομας αυτές δέν εξαλύφουν το άμάρτημα που διέπραξε με τό γεγονός, ότι σαν τυπικός διάδοχος του Στέφαν Ράντς δέν εφέροθηκε σαν ο πραγματικός διάδοχος, και ότι δέν οδήγησε τό ΗSS στο δρόμο, τον όποιο θά ακολουθοϋσε ο Στέφαν Ράντς ύστερα άπ τις 20 Ιουνίου 1928.

Η δικτατορία του Βελιγραδιού διακράττει μία σοβαρή άπάτη όταν νομίζει ότι με τη διάλυση της παλιάς διεύθυνσης του ΗSS, θά λάβει ένα ενεργητικό σδόν άλλο προπολογισμό της πρωτοετους κυριαρχίας της. Ο προπολογισμός αυτός είναι στο σημείο αυτό παθητικός όπως και σ όλα τα άλλα σημεία. Καί αν ακόμη η άνίκανη διεύθυνση, τοϋ μέχρι εδώ, ΗSS έγινε αδύνατη, τό αγροτικό κροατικό κίνημα δέν διαλύθηκε καθόλου. Τα άκατομύρια Κροάτες θά θγάλουν ανθρώπους που θά θελήσουν να προχωρήσουν άπ εκεί που σταμάτησαν τό 1925, δινοντας ένα νέο επαναστατικό πνεύμα, μία νέα όρμη σή παλιά ιδεολογία τοϋ ΗRSS. Ζάγκρεπ Ιανουάριος 1930. Ίβαν Ντράβακι

Prix de la simple Edition: A ou B: par No.: doll.: 0.05; fr. suisse: 0.25; fr. frs.: 1.25; mark: 0.20; schilling: 0.30. Abonnement 6 mois: doll.: 0.60; fr. suisses: 3.-; fr. frs.: 15.-; marks: 2.40; schillings: 3.60.

SOMMAIRE
Notre nouvelle adresse: Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50
Prière d'adresser tout envoi d'argent à „La Fédération Balkanique“
— Postscheckkonto No. D-73.796 Wien, Autriche —

Prix de la double Edition: A et B: par No.: doll.: 0.10; fr. suisse: 0.50; fr.; frs.: 2.50; mark: 0.40; schilling 0.60. Abonnement: 6 mois: doll.: 1.20; fr. suisses: 6.-; fr. frs.: 30.-; marks: 4.80; schillings 7.20.

Texte croate (pages 2889—2892)
D. Renult: Pod diktaturo Bеоgrada — N. Matijević: Pred proesom protiv Dra Maček a i 24 hrvatskih nacionalista — J. Matković: Klerikalni pokret u službi režima — K. Ivčić: Diktatura lovi emigrante

Texte albanais (pages 2896—2897)
N. Matijević: Fronti katolik — Char: Kryqësata e Re

Texte bulgare (pages 2892—2896)
Д. Влазов: Обществото на народите и националните малцинства — Д. Доростолски-Добруджа: «Секвестра» върху имотите на българските поданици в Добруджа, добруджанското население, Хагската конференция и добруджанския въпрос — Г. Казановски: Новите убийства на бандата на Ив. Михайлов

Texte grec (pages 2897—2900)
Η λογος τοϋ άντιπροσωποϋ της Ελλάδας λεωνίδα — Δ. Βλάχας: Η Κ.Τ.Ε. και οι εθνικές μειονότητες — Ι. Ντράβακι: Τό παρελθον και τό μελλον τοϋ κροατικού αγροτικού κινήματος
Texte turc (pages 2900)
شار: يوغوسلاويا مظالمندن قوصوده آنغاريه